

ENTREVISTA PERSONAL

CURES PAL·LIATIVES

professors: **Xavier Busquet, Teresa Pujol i Maria Colomer** | CURES PAL·LIATIVES
curs: **3er Grau d'Infermeria** | **Manresa 2015-2016** | grup: **M1**
alumne: **Carles Mayol Bonet**

UNIVERSITAT
A MANRESA

	<i>pàgina</i>
ÍNDEX	
1. Introducció	3
1.1 Per què he triat aquesta persona ?	
Quins és el grau de parentiu o d'amistat que hi tens ?	3
1.2 Quina tipologia de malaltia va tenir ?	3
2. Entrevista	4
3. Valoració personal	8
3.1 Què m'ha aportat fer aquesta entrevista, que he après, que m'ha estat difícil, com m'he sentit ?	8
3.2 Al meu parer, el malalt va morir en pau ?	9
4. Bibliografia	10

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Per què he triat aquesta persona ?

Quins és el grau de parentiu o d'amistat que hi tens ?

He triat al Ramón, el meu pare, i he volgut entrevistar-lo per parlar sobre els últims anys de vida i el procés de dol que va seguir amb la mort del seu pare, l'avi Joan.

El seu punt de vista i la manera com va viure tots aquells esdeveniments em resulten especialment interessants **per dos motius**:

- El Ramón ha sigut tota la vida metge. Actualment ja està jubilat, però ha conviscut habitualment amb la mort en el seu àmbit professional. Al mateix temps, al llarg de la seva carrera ha pogut observar com la medicina evolucionava, realitzant un important canvi de paradigma en el que inicialment l'únic objectiu era la curació fins a l'actualitat, on tot l'empoderament el té el pacient i on les mesures de confort ja no s'han de viure com un fracàs mèdic sinó com un distintiu de la qualitat assistencial⁽¹⁾.
- El Ramón és seriós i bondadós, però habitualment és molt reservat quan es tracta d'expressar qualsevol tipus de sentiment. Amb la realització d'aquest treball vull esbrinar si l'entrevista personal pot ser una bona eina per ajudar a facilitar l'expressió d'aquests sentiments en les persones amb un caràcter més tancat, i si finalment s'expressen obertament, si aquest fet els ajuda a afrontar millor la situació de pèrdua d'un ésser estimat.

1.2 Quina tipologia de malaltia va tenir ?

L'avi Joan va patir una lenta davallada en el seu estat de salut que va accentuar-se progressivament a mesura que avançava la seva demència senil. El seu tram final de vida va tenir moltes similituds amb el model evolutiu plantejat per *Lynn & Adamson* per els malalts geriàtrics amb demència.⁽²⁾

En aquest sentit, l'avi Joan va anar perdent la seva capacitat d'autocura i això conseqüentment, va comportar la necessitat de disposar d'un cuidador, que en aquest cas va ser la seva filla. La llarga dilatació en el temps d'aquesta situació va produir una sobrecàrrega de la cuidadora principal, i això va desencadenar un augment de les tensions familiars i finalment, l'ingrés de l'avi Joan en una residència. Al no tractar-se d'un pacient pluripatològic es va percebre un cert buit assistencial, i **en aquest context hagués estat una necessitat prioritària el tractar al malalt i a la família com a una unitat.**

2. ENTREVISTA

C : Carles (entrevistador) ; R : Ramón (entrevistat)

C - *Bona tarda, abans de res agrair-te que m'ajudis amb aquest treball i em concedeixis aquesta entrevista. Parlarem de com vas portar tot el procés de dol amb la mort de l'avi Joan i per començar, m'agradaria que m'expliquessis una mica com era l'avi en l'entorn familiar abans del seu procés de malaltia ?*

R - Eraaa... (sospir) una persona..., mmm!! (dubte i pausa). *Vamos a escoger las palabras.* Era una persona dictatorial. Una persona a la que li agradava que les coses es fessin... es fessin com ell volia, no com els altres volien, que podien ser tan vàlides com les seves o millor inclús. En el moment que t'anaves de la seva línia, doncs ho manifestava no agressivament ni res d'això... però amb uns morros que sabies que no li havia agradat o la contestació o allò que anaves a fer tot i ser gran. De petits això no passava perquè es feia el que ell deia.

C - *Potser les problemàtiques venen quan ja madurem tots plegats, no?*

R - Exacte.

C - *Fonamentalment era una persona que vivia en un àmbit rural o urbà?*

R - No, no. Era un "currante urbano" totalment... totalment. I des de el punt de vista de nivell econòmic, érem de la classes mitja-baixa. No ens va faltar mai de menjar, però el tio currava com un desesperat, feia hores a totes hores... o sigui que no...

C - *En el seu procés de malaltia, la major part del temps on el va passar? en un hospital? a casa seva? en una residència?*

R - En una residència, quan es va posar malalt ja vàrem... com va ser un procés de senilitat i tal... des de el punt de vista com ell no volia altres alternatives va arribar un moment en que on vivia, que era amb la meva germana, la situació era insostenible. Inclús des del punt de vista... inclús... es va allargar molt, potser aquest pas l'haguéssim tingut que fer abans. Però bueno...

C - *Es va allargar molt el què ? la estança amb la teva germana ?*

R - Sí, sí perquè des de el punt de vista del tema, el meu pare a mesura que s'anava fent gran, ja no veia a la meva germana com la seva filla, sinó que per ell era la seva dona. Va haver-hi un canvi, la meva germana assumia un altre rol... i tot això va afectar ambdues parts.

C - *L'avi Joan va tindre que rebre en algun moment cures pal·liatives?*

R - No.

C - *El fet de la malaltia en si, com va començar? Quin podria ser el detonant?*

R - El pare era una persona sana. O sigui des de el punt de vista del tema, que jo li recordi malaltia... dos còlics nefrítics, eh? I em sembla que tenia algo d'hipertensió, però el

que va anar fent va ser una demència senil, demència senil. Que a nivell del tema, i per la seva manera de ser, possiblement es va accentuar més ràpidament. Perquè era bastant antisocial, en el sentit de dir, de participar... per exemple quan tenia una edat, no? i estava jubilat, i tenia una jubilació que li permetia fer coses, com no tenia pràcticament amics, es va anar tancant, tancant, tancant i depenent només de la meva germana. Inclús per més inri, o sigui... venir aquí era un càstig per ell. Venia, però el que volia era estar un dia i marxar, no, no... estar una temporada aquí per ell era un càstig.

C - *D'aquí que... era fonamentalment urbà, no?*

R - Sí, sí ... (somriures).

C - *Creus que també va accentuar la situació la pèrdua de la seva dona, de la iaia Carmen?*

R - No, perquè els símptomes de la seva demència van aparèixer anys després de la mort de la mare. El que passa és que si és cert que el meu pare no sabia viure sol. Una de les coses que ens va dir quan va morir la mare, quan jo li vaig preguntar "Bé que vols fer ? Vols venir a Sant Pere, tenim lloc..." i ell em va dir que no, que m'agraïa el que li deïa, però que ell a Sant Pere no podia viure perquè era home de ciutat, però que no volia viure sol. Llavors va ser la meva germana qui va agafar la iniciativa.

C - *Al llarg de tot aquest procés creus que va patir a nivell físic?*

R - No, no va estar enllitat. Des de el punt de vista de la seva demència ell tenia una dependència parcial, ell caminava, tan sols alhora d'anar a fer pipi com no s'estigués a sobre o no portés bolquers doncs feia el gran merder, no ? O sigui inclús, des de el punt de vista del tema del moment de la mort, tan sols dos dies abans estava caminant o sigui que no va estar enllitat, no va estar enllitat.

C - *Per tant, tot i la dependència parcial, si dos dies abans estava caminant, no es van tenir que apaivagar els símptomes?*

R - No, va morir des de el punt de vista... o sigui, la defunció en definitiva la va signar un metge que jo ni tan sols vaig mirar el certificat. Però en definitiva, el que va fer, va ser una infecció respiratòria i no expectorava perquè no tenia d'això... no? Quasi, quasi podria dir-te que suposo que deuria morir per els seus propis mocs, no?

C - *Quina creus que va ser la seva adaptació a nivell psicològic al llarg d'aquest procés?*

R - Ell no acceptava mai l'edat, o sigui ell tenia una guerra contra la seva edat. Era la típica persona gran que quan parlava d'una altra persona inclús més jove que ell deïa: "Mira aquest vell!!!" no? no acceptava la vellesa. Tampoc ens va perdonar mai als fills que el poséssim en una residència, i en això potser va rebre més la meva germana perquè depenia d'ella. Com la meva germana, com he dit abans, s'havia convertit en la figura de la seva dona, la Carmeta, ella va tenir que tragar molts insults... bé insults

que eren perquè el seu cap no funcionava. Tot i així, a ella li demostrava la negativitat cap a l'ingrés a la residència, en canvi a mi quan em veia i em deia que era el seu germà i tal, però a mi mai... mai em va dir "Eh! Què m'estàs fent, no?", o sigui...

C - Doncs quin creus que va ser el seu estat d'ànim predominant al llarg d'aquest procés?

R - En el moment que ell va perdre... en el moment que jo li vaig tenir que dir que lo de casa l'Adelita s'havia acabat, que va ser a expenses d'una baralla amb el Jose Luís i la meva germana que el meu pare li va aixecar la mà, no? i llavors ella no s'atrevia a dir-li per por i tal. Jo vaig anar allà, em va trucar l'Adelita i jo vaig baixar i va ser una conversa així com estem ara nosaltres. Vaig preguntar-li "Què ha passat papa, perquè li has aixecat la mà a l'Adelita?" i ell em va contestar "Oh!! Aquesta sempre vol fer les coses...", bé, la meva germana té el mateix caràcter que ell i era complicat. Total, li vaig dir que allò no es podia tornar a repetir. Vaig recordar-li que ell no tenia un altre lloc on anar, li vaig tornar a dir si volia venir al poble i ell em va dir que no. Llavors li vaig dir que ho sentia però que l'única solució que teníem era una residència. El va fotre, el va fotre perquè no es pensava que jo baixes en aquestes circumstàncies, pensant això, ho va acceptar, va tragar quina i va dir "el que vosaltres creieu". (pausa) Mal li vàrem fer, això segur, però suposo que a tothom que li diuen això suposo que la processió va per dintre, no? i nosaltres també ens vàrem fer mal.

C - En l'entorn familiar parlàveu de la situació?

R - Anem a veure... des de el punt de vista jo vaig baixar i li vaig dir el què. Primer havíem passat per intentar tenir-lo a temporades aquí, vaig aconseguir que dos estius estigues aquí però forçat, ja ho sabíem... bé la relació amb la meva germana respecte al pare... bé respecte a tot, com la meva germana sabia que el meu pare no volia venir aquí ella era conscient de que el meu pare tenia una dependència total d'ella. Ella es sentia molt més afectada per donar aquest pas, però per un altre banda tampoc hi havia un altra solució, no? si el meu pare hagués volgut venir aquí, o poder fer una cosa alternativa "sis mesos tu, sis mesos jo..." doncs mira haguéssim provat a veure com anava la cosa. A expenses d'això, jo li vaig dir a la meva germana "busquem una residència", jo coneixent com és ella li vaig preguntar "la busco jo? la busques tu?" i sent com és ella, va donar el pas i va dir "no, ja la buscaré jo". A posteriori, si que m'he sentit dir de la meva germana que tot ho va tenir que fer ella, en fi... (sospir)

C - Era una persona religiosa l'avi Joan?

R - Però era una persona religiosa... religiosa "por lo que diran", em sembla.

C - Creus que les seves creences el van ajudar a portar millor aquesta situació?

R - No, no. Ni molt menys.

C - I creus que es van respectar els seus valors?

R - Anem a veure, des de el punt de vista del que coneixíem nosaltres sí, jo et diria que sí. Em refereixo al simple fet de que una persona... (pausa), anem a veure, una de les coses que ens va dir que alguna cosa passava amb l'avi va ser el fet de que quan ell passava alguna temporada aquí ell anava cada diumenge a missa als Camils. Quan va començar a no voler anar o a no recordar-se de que era diumenge, vàrem dir "Ui! L'avi està perdent pistonades, no?". A nivell del que pot ésser el velatori, es va fer tot com ell volia, es a dir no es va cremar, es va enterrar a Montjuïc al costat de la meva mare, en fi... tampoc teníem unes indicacions per part seva.

C - Les darreres hores abans de morir estava acompanyat?

R - Estava la meva germana, sí.

C - Creus que va morir en pau?

R - En pau? Que s'entén per morir en pau?

C - No ho sé, com ho entenguis tu, com a metge o com a persona?

R - Jo penso que a nivell meu... ara no parlo del meu pare. Morir en pau és deixar totes les coses arreglades, no? per dir-ho d'alguna manera. I des de el punt de vista meu valorar el que he fet en aquesta vida i poder fer una mica de balanç i estar content del balanç aquest, és clar. A nivell meu des de el punt de vista de morir en pau quan et diuen "Ha mort en pau?", a què es refereixen? A dolor? A ajudes espirituals externes? no, per mi no. Per mi morir en pau vol dir com queden els meus, fonamentalment la meva dona, i si tinc la ment per fer-ho valorar com ha transcorregut la meva vida, no?

C - Llavors, creus que l'avi va morir en pau?

R - Jo crec que sí.

C - I es va poder acomiadar d'alguna manera?

R - No.

C - Es va vetllar a casa o en un tanatori?

R - En un tanatori.

*C - En algun moment de tot aquest procés es va plantejar algun tipus de dilema ètic?
(allargar més la vida, o escurçar-la...)*

R - No, no.

C - Creus que en tot moment es va fer la seva voluntat?

R - Sí, a nivell de la mort de l'avi sí.

C - Has après a conviure sense ell?

R - Sí.

C - *Creus que tot aquest procés va anar bé? O canviaries alguna cosa?*

R - (esbufega) Canviaria el no haver pogut estar amb ell. O sigui... jo, el dia que va morir vaig trucar a la residència i quan m'obren la porta em diuen "L'acompanyo en el sentiment." I vaig dir "Ostres que ha passat?", el personal de la residència em va contestar "Ah!! Que no ho sap?", jo vaig preguntar que és el que tenia que saber i em van dir "No, es que acaba de morir el seu pare". Canviaria el no haver pogut estar amb ell als últims moments. (silenci)

C - *Molt bé, moltes gràcies per l'entrevista.*

R - De res... bueno.

3. VALORACIÓ PERSONAL

3.1 Què m'ha aportat fer aquesta entrevista, que he après, que m'ha estat difícil, com m'he sentit ?

A priori de començar aquest treball, vaig expressar a la professora la meva discrepància d'opinió en vers a l'objectiu de realitzar una entrevista d'aquest tipus. Sempre al llarg de la carrera ens han estat inculcant que hem de tenir cura dels nostres pacients des d'un punt de vista holístic, i es clar, no trobava ètic fer aflorar mitjançant aquesta entrevista els records i el sofriment d'una persona que molt probablement ja té superada del tot la situació de dol sobre la que li vull parlar tan sols per una finalitat formativa.

Finalment, per poder-me sentir còmode en la realització d'aquest treball, **ha estat clau el fet d'escollir molt bé la persona a la que volia entrevistar i sobre quina pèrdua li volia parlar.** Sabia que realitzar l'entrevista em podia aportar molt a nivell d'aprenentatge però no volia que les meves discrepàncies inicials em portessin a realitzar-la tan sols per assolir una nota.

Escollir al meu pare ha estat un encert, ja que crec que realitzant l'entrevista a una persona reservada, i habitualment tancada a expressar els seus sentiments, he après que el silenci esdevé una eina fonamental per deixar l'espai suficient perquè aquests tipus de persones puguin expressar-se al parlar de temes tan delicats. Tanmateix, per a mi que sóc una persona oberta i força expressiva, precisament el que m'ha estat més difícil ha estat respectar aquests silencis tot i ser coneixedor de la seva importància.

Escollir parlar sobre la mort del meu avi Joan amb el meu pare també m'ha ajudat amb altres aspectes que no tenen res a veure amb els objectius estrictament acadèmics. Si inicialment hagués escollit parlar amb el meu pare sobre la mort de la meua àvia que va ser més sobtada i traumàtica, sé que potser ell s'hagués expressat més obertament amb sentiments de dolor i tristesa, però no vaig voler explorar aquest camí per no fer-li mal. Vaig escollir la figura del meu avi perquè sabia que ell sempre havia estat una figura autoritària i poc amorosa dins de la família, i jo apropant-me al meu pare en l'espai d'intimitat que proporciona aquest tipus d'entrevista li he volgut fer saber que ell no ha estat mai així per a mi. Sé que és reservat i poc expressiu, però ell com a pare sí que ha sabut transmetre tot l'amor que sent per els seus.

Val a dir, que m'he sentit bé realitzant l'entrevista, però crec que tan sols la seva pràctica habitual en una major diversitat de contextos i situacions, poden portar-nos a aprofitar terapèuticament aquesta eina.

3.2 Al meu parer, el malalt va morir en pau ?

Bé, tal i com es descriu a l'entrevista com va succeir la mort de l'avi Joan, ofegat per els seus mocs amb una infecció respiratòria, crec que no va morir en pau. No tan sols perquè no va haver-hi ningú en el moment de la seva mort que pogués resoldre la **dimensió física del sofriment**⁽²⁾ que patia al ofegar-se, sinó perquè crec que per el tipus de personalitat que tenia, **les dimensions psíquiques i socials del sofriment tampoc les va acabar tenint prou resoltes**. El patiment psicològic es centrava fonamentalment amb la pèrdua d'autoestima degut a la seva dependència, i el patiment social s'havia fet palès amb el seu estil de vida solitari en el conflicte existent entre enfrontar-se a la situació o acceptar-la.

Si mirem les etapes de negació, ira, negociació, depressió i acceptació que conformen el model del procés adaptatiu d'Elisabeth Kübler-Ross (1969)⁽³⁾ i ho comparem amb els esdeveniments succeïts en els últims anys de vida de l'avi Joan, veurem que ell mai va completar aquest procés d'adaptació. Com s'ha descrit a l'entrevista, ell negava l'evidència de que es feia vell, i amb el seu caràcter autoritari es mantenia sempre entre les etapes de negació i d'ira. Eren moltes les dificultats per arribar a l'acceptació de la vellesa sense sentir-se avergonyit al ser conscient que havia perdut molta autonomia i necessitava ajuda. En aquest sentit, crec que la progressió de la demència el va ajudar. Descansa avi.

UNIVERSITAT
A MANRESA

Cures pal·liatives | TREBALL ENTREVISTA PERSONAL | GRUP M1

professors: **Xavier Busquet, Teresa Pujol, Maria Colomer** | curs: **3er. Grau d'Infermeria** | alumne: **Carles Mayol**

4. BIBLIOGRAFIA

1. Comitè d'ètica de Catalunya. Recomanacions als professionals sanitaris per l'atenció als malalts al final de la vida [Internet]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut; 2010 [accés 23 de novembre de 2015]. Disponible a : http://comitebioetica.cat/wp-content/uploads/2012/05/recomanacions_professionals_final_vida.pdf
2. Busquet X, Pujol T, Colomer M. Cures pal·liatives [Apunts]. 3er Curs Grau d'Infermeria 2015-2016. Fundació Universitària del Bages. Manresa: FUB; 2015 [Inèdit].
3. Figueras M. Comunicació terapèutica [Apunts]. 2on Curs Grau d'Infermeria 2014-2015. Fundació Universitària del Bages. Manresa: FUB; 2015 [Inèdit].